

Борис БЛИНСЬКИЙ
КОРИФЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ОНКОЛОГІЇ

20 лютого 2007 р. відзначали 90-ті роковини професора Анатолія Гнатишака. Святкування ювілею потрібне не „винуватцям“ урочистостей, а їхнім духовним нащадкам, сучасному і майбутньому поколінням лікарів і науковців. Тільки спираючись на досвід і досягнення учителів, ми можемо досягати нових вершин.

Професор Анатоль Гнатишак належав до того невеликого грона старої галицької інтелігенції, якому пощастило пережити всі лихоліття, що спіткали українську землю, і стати зв'язуючою ланкою між нашою історією і майбутнім, не допустити переривання тяглости поколінь та спадкоємности традицій.

Походив А. Гнатишак із давнього священничого роду (його прадід, дід і батько поєднували душпастирську і громадську діяльність на західних землях у Перемиській єпархії).

1935 року в Перемишлі А. Гнатишак здобув середню гімназійну освіту і розпочав студії на медичному факультеті Львівського університету. Серед студентів вирізнявся наполегливістю і цілеспрямованістю. Уже тоді працював асистентом в інтерніста проф. Р. Ренцького й хірурга В. Добжанецького.

У 1941 році закінчив Львівський медінститут і працював ординатором хірургічного відділу залізничної лікарні. В 1944 р. його підхоплює вир воєнних подій, і молодий лікар опиняється у Саксонії, де попри загальну лікарську практику засвоює рентгенологічну діагностику.

Повернувшись до Львова, А. Гнатишак назавжди пов'язує своє життя з хірургією і онкологією. Цьому значною мірою сприяли зустріч і багаторічна співпраця з видатним онкологом Г. Ковтуновичем. Так склалася доля, що саме А. Гнатишакові судилося передати естафету онкологічної школи М. Петрова від свого вчителя Г. Ковтуновича сучасному поколінню онкологів. Уся наукова діяльність А. Гнатишака поступово переходить від питань загальної хірургії (панкреатити, правець) саме до онкології.

У 1950 р. Анатолій Іванович захистив кандидатську дисертацію „Рак і туберкульоз“, а в 1958 р. — докторську „Рак щитовидної залози“. Моно-

графія про рак щитоподібної залози, написана на матеріалах докторської дисертації, довгі роки була керівництвом для онкологів усього колишнього СРСР.

З 1960 року А. Гнатишак очолював кафедру загальної хірургії, а в 1966 здійснилася заповітна мрія ученого — під його керівництвом створено першу на теренах колишнього Радянського Союзу кафедру онкології, а Львівський онкологічний диспансер став першим клінічним онкологічним закладом. Тут повною мірою розкрився його науковий, організаційний і лікарський талант. Створюються перші програми, навчальні плани, налагоджується безпрецедентний навчальний процес, виходить друком підручник для студентів. Водночас ведеться велика наукова праця, підсумована в монографії „Індивідуалізація медикаментозного лікування онкологічних хворих“ (1985).

Анатоль Гнатишак — учасник усіх післявоєнних з'їздів онкологів України і Радянського Союзу, член президії Українського товариства онкологів, голова Львівського онкологічного товариства.

Велику роботу учений вів у товаристві „Знання“, за що нагороджений почесною медаллю академіка Вавилова.

Не можна проминути і громадянської позиції Анатолія Івановича, що в ці тяжкі для української культури роки дала можливість з самого початку створити кафедру на засадах української мови викладання, українського духу в колективі. Це ніколи не декларувалося, але послідовно здійснювалося. Сам А. Гнатишак у своїх лекціях і виступах завжди демонстрував зразкову українську мову. Невипадково перший український підручник вийшов у світ саме з цієї кафедри. В той час це був тихий, спокійний, але послідовний подвиг.

Анатолій Іванович створив і виховав відому школу онкологів. Під його керівництвом захищено 10 докторських і 28 кандидатських дисертацій.

Онкологічна школа професора Анатолія Гнатишака стала відомою у всій Україні і за її межами.

Per aspera ad astram.